

ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ НАЦІОНАЛЬНО- ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Євченко О.В.

Україна, м. Запоріжжя, Комунальний вищий навчальний заклад
«Запорізький педагогічний коледж» Запорізької обласної ради

Реформування іншомовної освіти в Україні є складовою процесу оновлення освітньої системи. Ці зміни пов'язані зі створенням нових освітніх стандартів, оновленням навчальних програм; змісту навчально-дидактичних матеріалів, підручників, організації навчального процесу.

Становлення української державності, інтеграція у європейське і світове співтовариство, відмова від тоталітарних методів управління державою і побудова громадянського суспільства передбачають орієнтацію на Людину, націю, пріоритети духовної культури, визначають основні напрями реформування навчального та виховного процесу.

В Україні вивчають понад 15 іноземних мов, серед яких європейські, азійські, східні, слов'янські, близькосхідні. Провідне місце серед них займає англійська мова – 75% учнів в Україні вивчають цей предмет.

Іноземна мова як навчальна дисципліна гуманітарного блоку має поряд з освітнім багатий соціально-педагогічний і виховний потенціал. Розвинена система засобів навчання іноземної мови допомагає досягти багатьох виховних цілей навчального процесу і позитивно вирішити питання розвитку громадянської свідомості, що дозволяє виховати студента як

громадянина-патріота, який знає історико-культурні корені свого народу, поважає його духовну спадщину, має почуття власної гідності й гордості за свою Батьківщину, здатний піднімати її авторитет, є толерантно налаштованим до представників інших національностей, проте нетерпимим до будь-яких проявів антигуманізму.

Викладання іноземної мови дає викладачеві широкі можливості для виховання громадянства та патріотизму. Цьому сприяє комунікативна складова навчальної дисципліни, його спрямованість до вивчення побуту, звичаїв, традицій і, насамперед, мови іншого народу.

В останнє десятиліття помітно підсилився інтерес до проблеми взаємодії культур в умовах сучасної України й світу в цілому. Проблема поділяється на два аспекти: пошук “свого” у чужій культурі і визначення труднощів розуміння у змісті іншої культури. Залежно від того, наскільки адекватно усвідомлюють люди цінності своєї культури й порівнюють їх з цінностями культур інших народів, визначається й благополуччя даного народу. У цьому зв'язку стає зрозумілим виникнення й розвиток культурологічного підходу.

Без вивчення рідної культури й мови неможливе вивчення іноземної мови. Усвідомлення загальнолюдських цінностей – невід'ємна частина розвитку почуття національної самобутності. Вивчаючи разом з мовою життя інших країн, студенти порівнюють отриману інформацію з життям рідної країни, вчаться бачити успіхи своєї країни і її проблеми, поважати й цінувати традиції й звичаї свого народу. Почуття національної гідності зміцнюється, коли студенти вільно можуть розповісти іноземним гостям про свою оселю, родину, країну, свій край, його історію, про цікаві географічні маршрути, про наукові досягнення, про твори мистецтва, про традиції й звичаї.

У сучасній методиці під впливом ряду факторів як лінгвістичних, так і

соціокультурних, поняття "навчання мовам" поступово витісняється новим поняттям - "навчання мові й культурі", у тому числі культурі міжособистісного спілкування суб'єктів, що належать до різних культур, але цікавих один одному з погляду загальної ерудиції, життєвого досвіду, фонових знань. Міжособистісне спілкування представників різних мов і культур може бути реалізовано, якщо комуніканти будуть цікаві один одному, якщо вони будуть спрямовані до однієї мети - взаєморозуміння, взаємозбагачення засобами міжкультурної комунікації.

У такому діалозі велике місце займає обмін інформацією про свою культуру, традиції, звичаї народу, до якого належить комунікант, про свою малу Батьківщину.

Відповідно до нових Державних стандартів освіти, нових навчальних програм використання регіонального компонента змісту уроків іноземної мови стає пріоритетним. Це змінює ставлення до регіональних знань і спонукає вчителів іноземної мови до пошуків можливих шляхів інтеграції навчального процесу. Краєзнавство створює сприятливі умови для організації різних завдань творчого характеру, застосування в навчальній роботі різноманітних елементів пошуку й дослідження, широкого використання місцевих джерел.

Краєзнавство відкриває широкі можливості для самостійної діяльності учнів, для пошуку, дослідження й навіть невеликого відкриття. Це викликає у студентів інтерес до історії краю, країни, прагнення до знань.

Розвиток уміння презентувати свою країну у світі, культуру і побут свого народу, святкові обряди і культурні цінності, національні особливості та реалії життя в спілкуванні із зарубіжними ровесниками та гостями набуваються засобами активізації отриманих у попередні роки навичок та умінь за допомогою рольових ігор, творчих проектів, заочних екскурсій ,організації

молодіжних конференцій, змагань, культурних заходів тощо. У навчально-методичному забезпеченні з іноземної мови для цього етапу є чимало культуро-країнознавчого матеріалу та завдань, що передбачають використання інтерактивних технологій, націлених на практичне застосування українознавчої інформації, на проведення соціокультурних паралелей, на виховання відчуття себе майбутніми громадянами своєї країни, рівноправними партнерами інших європейських країн, покликаних розвивати свою Батьківщину і збагачувати скарбницю світової цивілізації.

Результативність громадянського виховання на заняттях іноземної мови у великій мірі залежить від вибору методів роботи, серед яких пріоритетна роль належить активним, що ґрунтуються на демократичному стилі взаємодії, спрямовані на самостійний пошук істини, розвиток ініціативи й творчості учнів, підвищення їхньої активності, актуалізацію комунікативного потенціалу, формування критичного мислення, вміння, аналізувати, ставити питання, шукати власні відповіді, аналізувати проблеми, робити власні висновки, набувати вмінь та навичок адаптації, захищати свої інтереси, поважати інтереси та права інших, само реалізовуватись, брати участь у громадському житті.

До прийомів, що сприяють громадянському вихованню студентів на заняттях іноземної мови, можна віднести колективні форми взаємодії, у тому числі слід назвати групову і парну види роботи. Саме в групах і парах проходить обговорення тієї чи іншої проблеми, саме у взаємодії з оточуючими людьми складаються певні погляди на життя і формується світогляд. Наступним ефективним прийомом роботи у згаданому вище напрямку є рольова гра, яка також є формою колективної взаємодії. Доцільним є використання традиційних форм роботи: бесіди, дискусії, різні форми роботи з книгою, так і сучасних цифрових носіїв інформації: навчальні програми, аудіо і відео додатки,

тести, мультимедійні презентації.

Формування особистості студента, виховання почуття поваги до чужої культури часто проходить через читання текстів краєзнавчого змісту, що містять нову чи проблемну інформацію, що відкривають “вікно” у світ іншої культури, що зачіпають почуття й емоції: прислів'я й приказки, римування, вірші, пісні, особистий лист ровесника з країни іноземної мови, листівки, художню літературу.

Виховання патріотизму було й залишається однією з головних завдань викладачів іноземної мови при роботі над такими темами, як "Навчання у коледжі", «Моя майбутня професія» "Наша країна", "Відомі люди", "Традиції й звичаї", "Спорт", "Музика", "Театр", "Кіно", "Живопис", "Свята" та ін.

Під час вивчення теми «Мистецтво» студенти ознайомлюються з роботами відомих українських художників, готують проекти присвячені відомим українським митцям (Т.Г.Шевченко, К.Малевич, І.Рєпін тощо) здійснюють віртуальні подорожі до відомих українських галерей, музеїв тощо. Під час вивчення теми «Наука і технічний прогрес» студенти розширюють свої знання про вклад українців до розвитку світової науки, шляхом виконання пошуково-дослідницьких проектів з історії винаходів та життя і діяльності науковців. Результати досліджень презентують у формі проектів – презентацій, відеороликів тощо. Студенти порівнюють розвиток різноманітних галузей України (економіки, промисловості, освіти, культури, туризму тощо) з англомовними або німецькомовними країнами. Таким чином вчать аналізувати, порівнювати та узагальнювати матеріал. Вся ця діяльність формує уявлення про роль та місце України в міжнародній спільноті, сприяє усвідомленню себе, як частинки цієї чудової країни та прагнення кожного учня стати достойним громадянином Батьківщини, щоб примножувати її славу в

світі.

Виходячи з глобальної мети оволодіння іноземною мовою, залучення до іншої культури та участі в діалозі культур, вивчення іноземної мови у порівнянні культур, одночасне звертання до мови й культури дозволяють у комплексі більш ефективно формувати культурологічні компетенції майбутнього вчителя, використовуючи його освітній, розвиваючий та виховний потенціал.

Для досягнення поставленої мети треба :

- посилити роль позакласної роботи з іноземної мови в створенні позитивної мотивації для вивчення іноземної мови й формуванні професійної компетенції студентів;
- залучати кожного студента до активної творчої діяльності відповідно до його вмінь та інтересів;
- розвивати комунікативні вміння студентів на базі мовних знань і навичок, соціокультурних знань, навичок, умінь;
- формувати у студентів таких особистих якостей як відкритість, толерантність, комунікабельність;
- створювати умови для творчої самореалізації й прагнення до самовдосконалення.

Отже, на заняттях іноземної мови викладач має можливість формувати світогляд студента, його моральні цінності, його громадянську позицію, оскільки предмет «Іноземна мова», крім області конкретних лінгвістичних і екстра лінгвістичних компетенцій, має справу з питаннями ставлення і поведінки людини в конкретних життєвих ситуаціях.

III Міжнародна науково-практична конференція
“Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи”
<http://konferenciazoiippo2017.blogspot.com/>

1. Державний стандарт базової і повної середньої освіти. Іноземні мови [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http:// solone01.ucoz.ru/ 2012-2013 inostr_jazik.pdf](http://solone01.ucoz.ru/2012-2013/inostr_jazik.pdf)
2. Концепція національнопатріотичного виховання. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ukrintschool.org.ua/training/patriotichnevikhovannja.html>
3. Виховання почуття патріотизму молоді в сучасних умовах // Сучасна школа України. – 2016. - № 3. – С.35-38.
4. Гудкова, С. Національно-патріотичний аспект у вихованні учнів на уроках німецької мови / С. Гудкова // Німецька мова в школі. - 2016. - № 5. - С. 14-18.
5. Наказ МОН України № 641 від 16.06.2015 року « Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах»